LIBRIS

FICTION CONNECTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

LIBRIS

Louise Penny

Lungul drum spre casă

Traducere din engleză şi note de
Mihaela Apetrei

3
TREI

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactor:
Carmen Botoşaru

Coperta colecției: Faber Studio
Foto copertă: © E.V Binstock/Corbis

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Gabriela Chircea

Corectură:
Duşa Udrea
Mihail Nacu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PENNY, LOUISE
Lungul drum spre casă / Louise Penny; trad.: Mihaela Apetrei. - Bucureşti: Editura Trei, 2015
ISBN: 978-606-719-395-4

I. Apetrei, Mihaela (trad.)

821.111(71)-31=135.1

Autor: Louise Penny
Titlul original: The Long Way Home

Copyright © Three Pines Creations, Inc. 2014

Copyright © Editura Trei, 2015
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghişeul 1, C.P. 0490, Bucureşti
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-719-395-4

Lui Michael,
Surprins de Bucurie

LIBRIS

Unu

Venind spre el, Clara Morrow se întreba dacă el o să facă iar gestul acela imperceptibil pe care îl făcea în fiecare dimineață.

Era atât de mărunt, atât de nesemnificativ! Atât de uşor de ignorat! Prima dată.

Dar de ce continua Armand Gamache să-l facă?

Clara se simțea aiurea doar fiindcă se întreba aşa ceva. Ce importanță avea? Dar, pentru un om care nu era făcut să aibă secrete, acest gest începuse să nu mai pară doar secretos, ci şi de-a dreptul furişat. Un act inofensiv, tânjind după o umbră în care să se ascundă.

Şi totuşi el era aici, în lumina plină a zilei care începea, stând pe banca de curând meşterită de Gilles Sandon, aşezată pe sprânceana dealului. Înaintea lui Gamache se întindeau munții, din Québec până în Vermont, acoperiți cu păduri dese. Râul Bella Bella îşi croia drum printre ei, un fir de mătase în lumina soarelui.

Şi, uşor de trecut cu vederea în fața unei asemenea măreții, modestul sătuc Three Pines se aşternea în vale.

Armand nu evita priveliştea. Dar nici nu se bucura de ea. În schimb, în fiecare dimineață, acest bărbat masiv

stătea pe banca de lemn, cu creştetul aplecat deasupra unei cărți. Citea.

Pe măsură ce se apropia, Clara Morrow îl văzu pe Gamache făcând-o din nou. El îşi scoase ochelarii de citit în formă de semilună, apoi închise cartea şi o strecură în buzunar. Avea un semn de carte, dar nu-l mişca niciodată din loc. Rămânea acolo unde era, ca o stâncă, însemnând un loc aproape de final. Un loc de care se apropia, dar la care nu ajungea niciodată.

Armand nu închidea niciodată cartea cu zgomot, ci o lăsa să se închidă prin forța gravitației. Fără să folosească ceva, observă Clara, pentru a marca locul în care a rămas. Nici vreun bon vechi, nici vreun bilet folosit, de avion sau de tren, sau de autobuz, care să-l ghideze apoi unde rămăsese cu povestirea. De parcă n-ar fi contat. În fiecare dimineață, începea iar. Avansând din ce în ce mai mult spre semnul de carte, dar oprindu-se întotdeauna înainte de a ajunge la el.

Şi în fiecare dimineață, Armand Gamache strecura cartea subțire în buzunarul hainei sale uşoare, de vară, înainte ca ea să apuce să-i vadă titlul.

Aproape că devenise obsedată de această carte. Şi de comportamentul lui.

Chiar îl întrebase despre ea, în urmă cu vreo săptămână, când îl întâlnise pentru prima dată stând pe banca cea nouă, privind satul vechi.

— E o carte bună?

— *Oui*.

Armand Gamache îi răspunsese zâmbind, făcând să pară amabil răspunsul scurt. Aproape amabil.

Era o uşoară respingere venită din partea cuiva care rareori îi îndepărta pe oameni.

Nu, gândi Clara, în timp ce-l privea dintr-o parte. Nu o respinsese pe ea. O lăsase în pace, dar făcuse el un pas înapoi. Îndepărtându-se de ea. Îndepărtându-se de întrebare. Îşi luase cartea ponosită şi se retrăsese.

Mesajul era clar. Şi Clara l-a înțeles. Cu toate astea, nu însemna că trebuie să-l ia în seamă.

Armand Gamache privea pădurile dese şi înverzite în miezul verii şi munții care se întindeau la nesfârşit. Apoi ochii îi căzură pe satul din valea de dedesubtul lor, ca ținut în palma unei mâini strămoşeşti. Un stigmat în zona rurală a Québecului. Nu o rană, ci un miracol.

În fiecare dimineață, ieşea la o plimbare alături de soția sa, Reine-Marie, şi de ciobănescul lor german, Henri. Aruncau mingea de tenis şi se trezeau alergând ei după ea, în timp ce Henri era distras de o frunză purtată de vânt sau de o muscă neagră, sau de vocile din mintea lui. Câinele alerga după minge, dar apoi se oprea şi se holba aiurea, mişcându-şi într-o parte şi-n alta urechile uriaşe, ca nişte sateliți. Captând vreun mesaj. Nu tensionat, ci curios. Semăna, îşi dăduse seama Gamache, cu felul în care cei mai mulți oameni ascultă cu atenție atunci când vântul aduce frânturi dintr-o melodie care le place foarte mult. Sau o voce familiară din depărtare.

Cu capul înclinat şi o expresie tâmpă pe chip, Henri asculta, în timp ce Armand şi Reine-Marie recuperau mingea.

Totul era în regulă în lume, gândea Gamache în timp ce stătea tăcut în lumina timpurie a soarelui de august.

În sfârşit.

Mai puțin pentru Clara, care începuse să i se alăture pe bancă în fiecare dimineață.

Oare făcea asta pentru că îl vedea singur aici, odată ce Reine-Marie şi Henri plecaseră, şi credea că poate se simte singur? Se gândea că poate lui i-ar plăcea să-i țină companie?

Se îndoia însă de asta. Clara Morrow devenise una dintre cele mai apropiate prietene de-ale lor şi îl cunoştea mai bine de atât.

Nu. Era aici din motivele ei personale.

Armand Gamache devenea din ce în ce mai curios. Aproape că se putea păcăli pe sine însuşi să creadă că această curiozitate a lui nu era decât un simplu amestec în treburile altora, dar experiența îl contrazicea.

Toată viața sa profesională, inspectorul-şef Gamache pusese întrebări şi vânase răspunsuri. Şi nu numai răspunsuri, ci şi fapte. Dar, mult mai ascunse şi periculoase decât faptele, ceea ce căuta cu adevărat erau sentimentele. Pentru că acestea îl puteau conduce către adevăr.

Şi în timp ce adevărul îi eliberează pe unii, pe cei căutați de Gamache îi băga în închisoare. Pe viață.

Armand Gamache se considera mai degrabă un explorator decât un vânător. Obiectivul lui era să facă descoperiri. Şi ceea ce descoperea îl putea uimi chiar şi pe el.

De câte ori nu investigase o crimă aşteptându-se să descopere emoții complicate, un suflet înrăit? Şi, în loc, dăduse de un suflet bun, care se abătuse de la calea cea dreaptă.

Îi arestase şi pe-aceşti criminali, desigur. Dar căzuse de acord cu sora Prejean că nimeni nu este atât de rău precum fapta groaznică pe care o făcuse.

Armand Gamache văzuse răul. Dar văzuse, totodată, şi binele. Deseori, în aceeaşi persoană.

Închise ochii şi-şi întoarse chipul spre soarele proaspăt al dimineții. De-acum lăsase în urmă acele zile. Acum putea să se odihnească. În căuşul palmei. Şi să-şi facă griji numai pentru propriul suflet.

Nu mai avea nevoie să exploreze. Găsise ceea ce căuta aici, în Three Pines.

Atent la femeia de lângă el, deschise ochii, dar privi înainte, spre sătucul din vale, ce se trezea la viață. Îşi văzu prietenii şi vecinii ieşind din case pentru a se îndrepta către grădinile lor cu plante perene sau mergând de-a lungul scuarelor verzi din centrul aşezării spre bistrou, pentru micul dejun. Văzu cum Sarah deschide uşa brutăriei. Era înăuntru încă înainte de ivirea zorilor, rumenind baghete şi croasanți, şi *chocolatine,* şi acum era timpul să le vândă. Se opri, îşi şterse mâinile pe şorț, se salută cu Monsieur Béliveau, care tocmai îşi deschidea magazinul universal. În ultimele câteva săptămâni, în fiecare dimineață Armand Gamache stătuse pe bancă şi privise aceiaşi oameni, făcând aceleaşi lucruri. Satul avea acelaşi ritm, aceeaşi cadență ca a unei bucăți muzicale. Poate că asta era ceea ce auzea Henri. Muzica satului Three Pines. Era ca un murmur, ca un imn, ca un ritual reconfortant.

Viața lui nu avusese niciodată un asemenea ritm. Fiecare zi fusese imprevizibilă şi părea că asta îi priise. Crezuse că asta făcea parte din natura lui. Nu cunoscuse niciodată rutina. Până acum.

Gamache trebuia să admită că se temea puțin ca nu cumva această rutină confortabilă să se transforme în ceva banal, să devină plictisitoare. În schimb, lucrurile o luaseră într-o cu totul altă direcție.

Părea să se hrănească din această redundanță. Cu cât devenea mai puternic, cu atât mai mult îi prețuia

alcătuirea. Departe de a fi limitativ, restrictiv, găsea eliberator acest ritual zilnic.

Şocul confuziei dezlănțuise tot felul de adevăruri neplăcute. Dar era nevoie de liniște ca să le analizeze. Stând în acest loc liniştit, în soarele strălucitor, Armand Gamache era, în fine, liber să examineze toate acele lucruri care se prăbuşiseră la pământ. Aşa cum se prăbuşise şi el.

Simți uşoara greutate şi forma cărții în buzunar.

Undeva sub ei, Ruth Zardo ieşi, schiopătând din cabana ei dărăpănată, urmată de rața Rosa. Bătrânica privi de jur împrejur, apoi îşi ridică ochii spre drumul murdar ce ducea spre ieşirea din sat. Sus, pe cărarea prăfuită, Gamache îi putea vedea ochii bătrâni şi oțeliți. Până când privirile li se întâlniră. Şi se înlănțuiră.

Ea flutură în semn de salut mâna străbătută de vene. Şi, ca şi când ar fi înălțat steagul satului, Ruth ridică un deget, fără să-l mişte.

Gamache se înclină uşor în semn de recunoaştere.

Totul era în regulă în lume.

În afară de…

Se întoarse spre femeia ciufulită de lângă el.

Ce căuta Clara aici?

Clara se uita în depărtare. Nu suporta să întâlnească privirea lui. Ştiind ce avea ea de gând să facă.

Se întreba dacă ar fi trebuit să vorbească mai întâi cu Myrna. Să-i ceară sfatul. Dar se hotărâse să n-o facă, înțelegând că asta n-ar fi însemnat decât să decline responsabilitatea pentru decizia pe care avea s-o ia.

Sau, mai degrabă, gândi Clara, îi era teamă că Myrna o va opri. Îi va spune să n-o facă. Îi va spune că era nedrept şi chiar crud.

Pentru că aşa şi era. De aceea îi şi luase Clarei atât de mult să se decidă.

În fiecare zi venise aici, hotărâtă să-i vorbească lui Armand. Şi de fiecare dată i se făcuse teamă. Sau, mai degrabă, îngerii buni ai fiinţei sale o ţinuseră în frâu, trăgând-o înapoi. Încercând s-o oprească.

Şi funcţionase. Până acum.

În fiecare zi stătuse la taclale cu el, apoi plecase, hotărâtă să nu se mai întoarcă a doua zi. Promiţându-şi ei înseşi, tuturor îngerilor şi sfinţilor, tuturor zeilor şi zeiţelor că nu va reveni pe bancă în dimineaţa următoare.

Şi, în dimineaţa următoare, ca prin magie, miracol sau blestem, simţea sub fund lemnul tare de arţar. Şi se trezea privindu-l pe Armand Gamache. Întrebându-se ce era cu acel volumaş subţire din buzunarul lui. Uitându-se în ochii lui căprui, plini de gânduri, adânci.

El se împlinise puţin, ceea ce era un lucru bun. Se vedea că satul Three Pines îi pria. Aici se vindeca. Era înalt, şi-i stătea bine să fie aşa, mai legat. Nu gras, ci robust. Şchiopăta mai puţin din cauza rănilor şi avea mai multă vioiciune în mers. Paloarea cenuşie îi dispăruse de pe chip, dar nu din părul ondulat. Care, acum, era mai mult cărunt decât castaniu. Când va face şaizeci de ani, în doar câţiva ani, va fi complet grizonant, presupuse Clara.

Chipul îi arăta vârsta. Purta urmele grijilor şi problemelor. Şi ale suferinţelor. Dar râsul îi lăsase cele mai adânci riduri. În jurul ochilor şi al gurii. Riduri adânci, de bucurie.

Inspectorul-şef Gamache. Fostul comandant al secţiei Omucideri din cadrul poliţiei din Québec.

Însă el era, deopotrivă, şi Armand. Prietenul ei. Care venise aici pentru a se retrage din acea viaţă şi, mai ales,

din acea moarte. Nu ca să se ascundă de tristețe, ci ca să nu adune mai multă. Şi pentru ca, în acest loc liniştit, să îşi vadă de propriile poveri. Şi să înceapă să le uite.

Aşa cum făceau toți.

Clara se ridică.

Nu putea s-o facă. Nu putea să-şi verse amarul pe omul ăsta. Le avea şi el pe ale lui. Iar asta era doar povara ei.

— Cinăm împreună diseară? întrebă ea. Reine-Marie ne-a invitat la voi. Poate chiar jucăm un bridge.

Întotdeauna îşi făceau planul aşa, dar rareori îl urmau, preferând să stea de vorbă sau să şadă liniştiți în grădina din spatele casei lui Gamache, în timp ce Myrna se plimba printre flori, explicând care dintre ele sunt buruieni şi care sunt plante perene, care învie în fiecare an. Şi care trăiesc mult. Apoi, care dintre flori sunt anuale. Sortite să piară după o minunată şi scurtă viață.

Gamache se ridică în picioare şi, astfel, Clara putu să vadă din nou scrisul scrijelit pe spătarul băncii. Nu fusese acolo atunci când Gilles Sandon aşezase banca. Şi Gilles pretinsese că nu era opera lui. Scrisul apăruse, pur şi simplu, la fel ca un graffiti, şi nimeni nu-l revendicase.

Armand i-a întins mâna. La început, Clara a crezut că vrea să i-o strângă, în semn de rămas-bun. Un gest formal, de final. Apoi a văzut palma deschisă în sus.

O invita să-şi lase mâna într-a lui.

Şi ea a făcut-o. Şi a simțit cum el îi strânge mâna uşor. În sfârşit, l-a privit în ochi.

— De ce eşti aici, Clara?

Se aşează, brusc, şi simți din nou lemnul tare al băncii, dar nu atât susținând-o, cât oprind-o să se prăbuşească.

Doi

— Despre ce crezi că vorbesc?

Olivier aşează comanda în faţa lui Reine-Marie: pâine prăjită franţuzească, cu fructe de pădure proaspăt culese, şi sirop de arţar.

— Despre astrofizică, aş zice, spuse ea, ridicându-şi privirea spre chipul lui frumos. Sau poate despre Nietzsche.

Olivier îi urmări privirea care trecea dincolo de ochiurile de geam ale ferestrei.

— Ştii că mă refeream la Ruth şi rața ei, spuse el.

— Şi eu la fel, *mon beau*.

Olivier râse, în timp ce se îndepărta să-i servească pe ceilalți clienți ai bistroului.

Reine-Marie Gamache şedea în locul său obişnuit. Nu intenționase să facă din asta un obicei, pur şi simplu se întâmplase. În primele săptămâni de la mutarea sa şi a lui Armand la Three Pines, se aşezau pe scaune diferite, la mese diferite. Şi fiecare scaun şi fiecare masă chiar erau diferite. Nu doar prin poziționarea lor în vechiul bistrou, ci şi prin stilul mobilierului. Toate vechituri, toate de vânzare, cu prețul atârnat de ele. Unele erau din pin vechi de Québec, altele erau fotolii edwardiene tapițate

sau fotolii cu rezemătoare laterale. Existau şi câteva piese moderne, de la jumătatea secolului. Din lemn neted de tec, surprinzător de confortabile. Toate adunate de Olivier şi îngăduite de partenerul său, Gabri. Cât timp Olivier îşi păstra descoperirile în bistrou şi îi lăsa lui Gabri organizarea şi decorarea pensiunii, care oferea cazare şi mic dejun.

Olivier era subțirel, disciplinat, grijuliu cu imaginea lui de om obişnuit, de la țară. Fiecare piesă a garderobei lui era aleasă astfel încât să lase o anumită impresie. Cea a unei gazde relaxate, grațioase şi oarecum prospere. Totul era discret la Olivier. În afară de Gabri.

În mod straniu, gândi Reine-Marie, în timp ce stilul personal al lui Olivier era moderat, chiar elegant, bistroul lui reprezenta un mix de stiluri şi culori. Şi totuşi, departe de a fi înghesuit sau aglomerat, localul îți lăsa impresia că te afli în vizită în casa unei mătuşi excentrice, care a călătorit mult. Sau a unui unchi. Cineva care cunoştea convențiile şi alesese să nu le respecte.

Şemineuri uriaşe din piatră dominau ambele capete ale camerei lungi, sprijinite de grinzi. Erau pline cu buşteni, dar neaprinşi, în toiul verii; însă iarna, în cele două cămine flăcările trosneau dansând iarna, sfidând întunericul şi frigul aspru. Chiar şi astăzi, Reine-Marie simțea în încăpere un vag miros de lemn afumat. Ca o fantomă sau un gardian.

Ferestrele în arcadă se deschideau spre casele din Three Pines, spre grădinile pline de trandafiri, crini sălbatici, clematite şi alte flori despre care ea abia aflase că există. Casele formau un cerc, în centrul căruia se afla părculețul satului. Şi în mijlocul acestuia străjuiau cei trei pini, veghind întreaga comunitate. Trei turnuri mari care inspiraseră numele locului. Three Pines. Nu erau nişte

pini obişnuiți. Plantați cu secole în urmă, reprezentau un cod. Un semnal pentru cei secătuiți de război.

Ei ofereau siguranță. Acesta era un sanctuar.

Era greu de spus dacă locuințele protejau copacii sau copacii păzeau locuințele.

Reine-Marie Gamache ridică ceaşca de *café au lait* şi sorbi din ea, în timp ce le privea pe Ruth şi Rosa, care păreau că se boscorodesc, pe bancă, la umbra pinilor. Vorbeau aceeaşi limbă, bătrâna poetă nebună şi rața cu mers legănat. Şi fiecare ştia, după cum îi păru lui Reine-Marie, o singură frază.

— Băga-mi-aş, băga-mi-aş, băga-mi-aş.

Iubim viața, gândi Reine-Marie privindu-le pe Ruth şi Rosa stând una lângă alta, *nu pentru că suntem obişnuiți să trăim, ci pentru că suntem obişnuiți să iubim.*

Nietzsche. Cum ar mai fi râs Armand de ea, dacă ar fi ştiut că îl citase pe Nietzsche, fie şi numai în sinea ei.

— Cât de des m-ai tachinat pentru că dădeam citate? ar fi râs el.

— Niciodată, sufleţel. Ce spunea Emily Dickinson despre tachinare?

Ar fi privit-o cu asprime, apoi ar fi inventat ceva lipsit de sens pe care l-ar fi atribuit lui Dickinson sau Proust, sau Fred Flintstone.

Suntem obişnuiți să iubim.

În sfârşit, erau împreună, în siguranță. Sub protecția pinilor.

Privirea ei se duse, inevitabil, spre banca de pe deal, unde Armand şi Clara stăteau în tăcere. Fără să vorbească.

— Ce crezi că nu-şi spun? întrebă Myrna.

Negresa cea solidă îşi trase un fotoliu confortabil, cu rezemătoare, în fața lui Reine-Marie, şi se lăsă pe spate

în el. Îşi adusese propria cană cu ceai din librăria ei de alături, şi acum comanda Bircher muesli şi un suc de portocale proaspăt.

— Armand şi Clara? Sau Ruth şi Rosa? întrebă Reine-Marie.

— Păi, ştim despre ce vorbesc Ruth şi Rosa, spuse Myrna.

— Băga-mi-aş, băga-mi-aş, băga-mi-aş, rostiră la unison cele două femei, izbucnind în râs.

Reine-Marie luă cu furculița pâine prăjită şi privi din nou spre banca din vârful dealului.

— Stă cu el în fiecare dimineață, spuse ea. Chiar şi Armand e contrariat.

— Doar nu crezi că încearcă să-l seducă, nu? întrebă Myrna.

Reine-Marie clătină din cap.

— Dacă ar fi vrut s-o facă, ar fi luat o baghetă cu ea.

— Şi brânză. O bucată minunată, coaptă, de *Tentation de Laurier*. Moale şi cremoasă…

— Ai încercat ultimul tip de brânză al lui Monsieur Béliveau? întrebă Reine-Marie, uitând cu totul de soțul ei. Le Chèvre des Neiges?

— Oh, Doamne, suspină Myrna. Are gust de flori şi brioşe. Termină! Vrei să mă ispiteşti?

— Eu? Tu ai început.

Olivier puse pe masă pâine prăjită şi un pahar cu suc în fața Myrnei.

— O să fiu nevoit din nou să pun furtunul cu apă pe voi? întrebă el.

— *Désolé*, Olivier, spuse Reine-Marie. E vina mea. Vorbeam despre brânzeturi.

— În public? Ce dezgustător! spuse Olivier. Sunt convins că era vorba despre o fotografie cu Brie unsă pe

o baghetă, care a făcut ca Robert Mapplethorpe să fie interzis.

— Baghetă? întrebă Myrna.

— Asta ar explica slăbiciunea lui Gabri pentru carbohidrați, spuse Reine-Marie.

— Şi a mea, răspunse Myrna.

— Revin cu furtunul, spuse Olivier în timp ce se îndepărta. Şi nu, nu este un eufemism.

Myrna amestecă untul şi gemul învârtindu-le cu o bucată groasă de pâine prăjită, apoi muşcă din ea, iar Reine-Marie sorbi o înghițitură de cafea.

— Despre ce vorbeam? întrebă Myrna.

— Despre brânzeturi.

— Înainte de asta.

— Despre ei.

Reine-Marie Gamache arătă din cap spre locul unde soțul ei şi Clara stăteau în liniște pe banca din vecinătatea satului. Despre ce nu vorbesc, întrebase Myrna. Şi Reine-Marie se întrebase, zilnic, acelaşi lucru.

Banca fusese ideea ei. Un mic dar pentru Three Pines. Îl rugase pe Gilles Sandon, dulgherul, să o meşterească şi să o aşeze acolo. Câteva săptămâni mai târziu, apăruse pe ea o inscripție. Gravată adânc, delicat, cu grijă.

— Tu ai făcut asta, *mon cœur*? îl întrebase pe Armand în timpul plimbării lor de dimineață, când se opriseră să se uite la inscripție.

— *Non*, spusese el, nedumerit. Am crezut că tu i-ai cerut lui Gilles să o facă.

Întrebaseră şi pe alții. Clara, Myrna, Olivier, Gabri, Billy Williams, Gilles. Chiar şi pe Ruth. Nimeni nu ştia cine gravase cuvintele acelea în lemn.

Trecuse pe lângă acest mic mister în fiecare zi, în timpul plimbărilor cu Armand. Merseseră pe lângă vechea clădire a şcolii, unde Armand aproape că era să fie omorât. Trecuseră prin pădure, unde Armand ucisese. Amândoi erau foarte atenți la ceea ce se întâmplă. În fiecare zi făcuseră iar şi iar drumul dintre satul liniştit şi banca ce veghea deasupra lui. Spre cuvintele sculptate în lemnul ei de o mână necunoscută…

Surprins de Bucurie

Clara Morrow îi spuse lui Armand Gamache de ce se afla acolo. Şi ce voia de la el. Şi, când terminase, văzuse în ochii lui inteligenți lucrul de care se temea cel mai tare.

Văzuse frica.

Ea o chemase acolo. Luase propriile spaime şi i le dăduse lui.

Clara ar fi vrut să-şi ia vorbele înapoi. Să le şteargă cu totul.

— Am vrut doar să ştii, spuse ea, simțind cum roşeşte. Aveam nevoie să spun cuiva. Atâta tot…

Începuse să trăncănească, şi asta îi sporea disperarea.

— Nu mă aştept să faci ceva. Nu vreau să faci nimic. Nu-i nicio chestie, serios. Pot să mă descurc singură. Uită că ți-am spus.

Dar era prea târziu. Acum nu se mai putea opri.

— Nu contează, spuse ea, cu voce fermă.

Armand zâmbi. Îşi atinse ridurile adânci din colțurile ochilor şi Clara văzu, cu uşurare, că frica îi dispăruse din privire.

— Contează pentru mine, Clara.

Ea coborî dealul, cu soarele în față, simțind în aerul cald ușoara aromă de trandafiri şi lavandă. Ajunsă în parcul din sat, se opri şi se întoarse. Armand se aşezase iar. Ea se întrebă dacă el îşi va scoate cartea, acum că ea plecase, dar nu o făcu. Doar şedea acolo, cu picioarele încrucişate, cu mâna lui mare aşezată peste cealaltă, stăpân pe sine şi aparent relaxat. Privea fix spre vale. Spre munții de dincolo de ea. Spre lumea de dincolo de ei.

Va fi bine, îşi spuse ea, pe drumul spre casă.

Dar Clara Morrow ştia, undeva în adâncul ei, că pusese ceva în mişcare. Că văzuse ceva în ochii ăia. Adânc de tot. Poate că nici nu plantase atât de mult acel ceva, cât îl trezise.

Armand Gamache venise aici ca să se odihnească. Să se refacă. I se promisese linişte. Şi Clara ştia că tocmai încălcase acea promisiune.